EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

# حقوق دعت إليها الفطرة وقررتها الشريعة

# Drepturi și îndatoriri

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

# Drepturi și îndatoriri

# حقوق دعت إليها الفطرة وقررتها الشريعة

**Institutul Tawhid**
România · 2026

Titlul original: حقوق دعت إليها الفطرة وقررتها الشريعة
Ediția I
Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Texte arabe coranice: Tanzil Project, Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, CC BY 3.0 · https://tanzil.net. Sunt păstrate limitele fragmentelor și ale versetelor indicate în sursele revizuite.

Detaliu de legătură de carte · India, secolul al XVII-lea. The Metropolitan Museum of Art, 55.121.10.45 · CC0 / domeniul public.

# Cuprins

Drepturi și îndatoriri ..... 1
Introducere ..... 1
Dreptul întâi — Dreptul lui Allah Preaînaltul ..... 3
Dreptul al doilea — Dreptul Trimisului lui Allah ﷺ ..... 9
Dreptul al treilea — Drepturile părinților ..... 13
Dreptul al patrulea — Drepturile copiilor ..... 17
Dreptul al cincilea — Drepturile rudelor ..... 23
Dreptul al șaselea — Drepturile soților ..... 28
Dreptul al șaptelea — Drepturile conducătorilor și ale supușilor .. 37
Dreptul al optulea — Drepturile vecinilor ..... 42
Dreptul al nouălea — Drepturile musulmanilor în general ..... 46
Dreptul al zecelea — Drepturile nemusulmanilor ..... 55
Indice ..... 58

# Drepturi și îndatoriri

بسم الله الرحمن الرحيم

*În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.*

**Introducere**

إن الحمد لله نحمده ونستعينه، ونستغفره ونتوب إليه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدًا عبده ورسوله، صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان وسلَّم تسليمًا.

*Lauda I se cuvine lui Allah! Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și ne întoarcem la El cu căință. Căutăm ocrotire la Allah de relele sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă să rătăcească nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-l binecuvânteze pe el, familia, companionii și pe cei care i-au urmat în bine și să le dăruiască pace din belșug!*

În cele ce urmează, printre frumusețile Legii lui Allah Preaînaltul se află păzirea dreptății și darea fiecăruia a dreptului său, fără exagerare și fără lipsuri.

Allah Preaînaltul a poruncit dreptatea, binefacerea și dărnicia față de rude. Cu dreptatea au fost trimiși mesagerii, au fost pogorâte Cărțile și au fost întemeiate treburile acestei lumi și ale Vieții de Apoi.

Dreptatea înseamnă să-i dai fiecăruia dreptul său și să-i recunoști fiecăruia locul cuvenit. Aceasta nu se poate împlini decât prin cunoașterea drepturilor, pentru a le da celor cărora li se cuvin. De aceea am alcătuit această scriere, lămurind cele mai însemnate dintre aceste drepturi, pentru ca robul să le împlinească, pe cât poate, pe cele pe care le cunoaște. Ele se rezumă la următoarele:

**1.** Drepturile lui Allah Preaînaltul.
**2.** Drepturile Profetului ﷺ.
**3.** Drepturile părinților.
**4.** Drepturile copiilor.
**5.** Drepturile rudelor.
**6.** Drepturile soților.
**7.** Drepturile conducătorilor și ale supușilor.
**8.** Drepturile vecinilor.
**9.** Drepturile musulmanilor în general.
**10.** Drepturile nemusulmanilor.

Acestea sunt drepturile din care dorim să cercetăm câteva aspecte, pe scurt.

# Dreptul întâi — Dreptul lui Allah Preaînaltul

Acest drept este cel mai îndreptățit, cel mai obligatoriu și cel mai măreț dintre drepturi, fiindcă este dreptul lui Allah Preaînaltul: Creatorul măreț, Stăpânul și Orânduitorul tuturor lucrurilor. Este dreptul Împăratului adevărat și vădit, al Celui Viu, al Celui care Se susține pe Sine și susține toate, prin care dăinuie cerurile și pământul. El a creat toate lucrurile și le-a rânduit cu o înțelepciune desăvârșită. Este dreptul lui Allah, Cel care te-a adus din neființă, când nu erai nimic pomenit. Este dreptul lui Allah, Cel care te-a crescut cu binefaceri când te aflai în pântecele mamei tale, în trei întunecimi, unde nicio făptură nu-ți putea aduce hrana și cele necesare creșterii și vieții tale. El a făcut să curgă pentru tine laptele celor doi sâni, ți-a arătat cele două căi și i-a pus pe părinți în slujba ta. Te-a înzestrat și te-a pregătit: te-a înzestrat cu binefaceri, minte și înțelegere și te-a pregătit să le primești și să te folosești de ele. Preaînaltul a spus:

﴿وَٱللَّهُ أَخۡرَجَكُم مِّنۢ بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ شَيۡـٔٗا وَجَعَلَ لَكُمُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَٱلۡأَفۡـِٔدَةَۙ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ﴾

*„Allah v-a scos din pântecele mamelor voastre fără să știți nimic și v-a dat auzul, văzul și inimile, pentru ca voi să fiți mulțumitori.”*
**[An-Naḥl, 16:78]**

Dacă Și-ar opri harul față de tine o clipită, ai pieri, iar dacă te-ar lipsi de mila Sa, n-ai trăi. Dacă astfel sunt harul lui Allah asupra ta și mila Sa față de tine, atunci dreptul Său asupra ta este cel mai mare dintre drepturi: este dreptul Celui care te-a creat, te-a pregătit și te-a înzestrat. El nu dorește de la tine nici hrană, nici să-L hrănești. Preaînaltul a spus:

﴿لَا نَسْـَٔلُكَ رِزْقًا ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُكَ ۗ وَٱلْعَـٰقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ﴾

*„Nu-ți cerem hrană; Noi te hrănim. Iar sfârșitul bun este al evlaviei.”*
**[Ṭā-Hā, 20:132 — fragment]**

El dorește de la tine un singur lucru, al cărui folos se întoarce asupra ta: să-L adori pe El Singur, fără asociat. Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلْقُوَّةِ ٱلْمَتِينُ﴾

*„Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore. Nu doresc de la ei nicio hrană și nu doresc să Mă hrănească. Allah este Dătătorul de hrană, Stăpânul puterii, Cel Neclintit.”*
**[Adh-Dhāriyāt, 51:56–58]**

El dorește să fii robul Său în toate înțelesurile robiei, așa cum El este Domnul tău în toate înțelesurile stăpânirii: un rob smerit și supus Lui, care Îi împlinește porunca, se ferește de ceea ce El a oprit și crede în cele pe care El le vestește. Tu vezi că binefacerile Sale asupra ta sunt îmbelșugate și neîntrerupte. Nu-ți este rușine să răspunzi acestor binefaceri prin nerecunoștință?!

Dacă un om ți-ar face un bine, ți-ar fi rușine să-l înfrunți cu neascultare și să i te împotrivești pe față. Cum este, atunci, cu Domnul tău, de la al Cărui har vine orice binefacere asupra ta și prin a Cărui milă este îndepărtat de la tine orice rău? Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا بِكُم مِّن نِّعْمَةٍ فَمِنَ ٱللَّهِ ۖ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْـَٔرُونَ﴾

*„Orice binefacere aveți este de la Allah. Apoi, când vă atinge răul, către El vă îndreptați strigătul de ajutor."*
**[An-Naḥl, 16:53]**

Acest drept pe care Allah l-a rânduit pentru Sine este ușor și lesnicios pentru cel căruia Allah i-l ușurează. Allah nu a pus în el strâmtorare, greutate sau trudă apăsătoare. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَجَٰهِدُواْ فِي ٱللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِۦ ۚ هُوَ ٱجۡتَبَىٰكُمۡ وَمَا
جَعَلَ عَلَيۡكُمۡ فِي ٱلدِّينِ مِنۡ حَرَجٖۚ مِّلَّةَ أَبِيكُمۡ إِبۡرَٰهِيمَۚ هُوَ
سَمَّىٰكُمُ ٱلۡمُسۡلِمِينَ مِن قَبۡلُ وَفِي هَٰذَا لِيَكُونَ ٱلرَّسُولُ
شَهِيدًا عَلَيۡكُمۡ وَتَكُونُواْ شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِۚ فَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ
وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَٱعۡتَصِمُواْ بِٱللَّهِ هُوَ مَوۡلَىٰكُمۡۖ فَنِعۡمَ ٱلۡمَوۡلَىٰ
وَنِعۡمَ ٱلنَّصِيرُ﴾

*„Străduiți-vă pentru Allah așa cum se cuvine să vă străduiți pentru El! El v-a ales și nu v-a pus nicio greutate în religie, religia părintelui vostru Ibrāhīm. El v-a numit musulmani mai înainte și în această [Carte], pentru ca Trimisul să fie martor asupra voastră și voi să fiți martori asupra oamenilor. Împliniți rugăciunea, dați dania și țineți-vă strâns de Allah! El este Ocrotitorul vostru. Ce bun Ocrotitor și ce bun Sprijinitor!”*
**[Al-Ḥajj, 22:78]**

Este o credință desăvârșită, credință în adevăr și faptă dreaptă care dă roade: credință în nevăzut și în cele ce sunt, întemeiată pe iubire și preamărire, ale cărei roade sunt sinceritatea și stăruința.

Cinci rugăciuni în fiecare zi și noapte, prin care Allah șterge păcatele, înalță treptele și îndreaptă inimile și stările oamenilor. Robul le împlinește după puterile sale. Preaînaltul a spus:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسۡتَطَعۡتُمۡ﴾

*„Temeți-vă de Allah pe cât puteți!”*
**[At-Taghābun, 64:16 — fragment].**

Iar Profetul ﷺ i-a spus lui ʿImrān ibn Ḥuṣayn, Allah să fie mulțumit de el, care era bolnav:

صلِّ قائمًا، فإن لم تستطع فقاعدًا، فإن لم تستطع فعلى جنب

*„Roagă-te în picioare; dacă nu poți, atunci șezând; iar dacă nu poți, atunci culcat pe o parte.”*[1]

Dania obligatorie: o mică parte din averea ta, dată pentru nevoile musulmanilor — săraci, nevoiași, călători, datornici și ceilalți îndreptățiți să primească dania. Preaînaltul a spus:

﴿فَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَٱعۡتَصِمُواْ بِٱللَّهِ هُوَ مَوۡلَىٰكُمۡۖ فَنِعۡمَ ٱلۡمَوۡلَىٰ وَنِعۡمَ ٱلنَّصِيرُ﴾

*„Împliniți rugăciunea, dați dania și țineți-vă strâns de Allah! El este Ocrotitorul vostru. Ce bun Ocrotitor și ce bun Sprijinitor!”*
**[Al-Ḥajj, 22:78 — fragment]**

Postul unei singure luni pe an. Cel care este bolnav sau se află în călătorie va posti un număr egal de zile într-o altă perioadă. Iar

1 Relatat de al-Bukhārī, Cartea scurtării rugăciunii, capitolul „Dacă nu poate ședea, să se roage pe o parte”, nr. 1117.

cel care nu poate posti din pricina unei neputințe permanente va hrăni câte un nevoiaș pentru fiecare zi.

Pelerinajul la Casa Sfântă, o singură dată în viață, pentru cel care are putința.

Acestea sunt temeliile dreptului lui Allah Preaînaltul. Celelalte lucruri devin obligatorii din pricina unei împrejurări, precum lupta pe calea lui Allah, sau a unor cauze care le impun, precum sprijinirea celui nedreptățit.

Privește, fratele meu, la acest drept ușor de împlinit, dar cu răsplată mare! Dacă îl împlinești, vei fi fericit în această lume și în Viața de Apoi, vei scăpa de Foc și vei intra în Paradis. Preaînaltul a spus:

﴿فَمَن زُحۡزِحَ عَنِ ٱلنَّارِ وَأُدۡخِلَ ٱلۡجَنَّةَ فَقَدۡ فَازَۗ وَمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا مَتَٰعُ ٱلۡغُرُورِ﴾

*„Cel care este îndepărtat de Foc și primit în Paradis a izbândit. Viața acestei lumi nu este decât o plăcere amăgitoare.”*
**[Āl ʿImrān, 3:185 — fragment]**

# Dreptul al doilea — Dreptul Trimisului lui Allah ﷺ

Acesta este cel mai mare dintre drepturile făpturilor. Nicio făptură nu are un drept mai mare decât dreptul Trimisului lui Allah ﷺ. Allah Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّآ أَرۡسَلۡنَٰكَ شَٰهِدٗا وَمُبَشِّرٗا وَنَذِيرٗا لِّتُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ﴾

*„Noi te-am trimis ca martor, vestitor de bine și prevenitor, pentru ca voi să credeți în Allah și în Trimisul Său, să-l sprijiniți și să-l cinstiți."*
**[Al-Fatḥ, 48:8–9 — fragment]**

De aceea, iubirea pentru Profet ﷺ trebuie pusă înaintea iubirii pentru toți oamenii, chiar și înaintea iubirii pentru sine, pentru copii și pentru părinți.
Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

لا يؤمن أحدكم حتى أكون أحبَّ إليه من ولده ووالده والناس أجمعين

*„Niciunul dintre voi nu crede până când eu nu-i sunt mai iubit decât copilul său, părintele său și toți oamenii."*[2]

2 Relatat de al-Bukhārī, Cartea credinței, capitolul „Iubirea pentru Trimis ﷺ face parte din credință", nr. 15, și de Muslim, Cartea credinței, capitolul

Printre drepturile Profetului ﷺ se află cinstirea și respectarea sa, precum și preamărirea cuvenită lui, fără exagerare și fără lipsuri. În timpul vieții sale, cinstirea sa înseamnă cinstirea Sunnei și a persoanei sale nobile. După moartea sa, înseamnă cinstirea Sunnei și a Legii sale drepte. Cel care a văzut cum îl cinsteau și îl preamăreau companionii pe Trimisul lui Allah ﷺ știe cum își împlineau acești oameni nobili și virtuoși îndatoririle față de el. ʿUrwah ibn Masʿūd le-a spus celor din Quraysh, când l-au trimis să negocieze pacea cu Profetul ﷺ în întâmplarea de la al-Ḥudaybiyah:

دخلت على الملوك، كسرى وقيصر والنجاشي فلم أرَ
أحدًا يعظمه أصحابه مثل ما يعظم أصحاب محمد محمدًا،
كان إذا أمرهم ابتدروا أمره، وإذا توضأ كادوا يقتتلون
على وضوئه، وإذا تكلم خفضوا أصواتهم عنده، وما
يُحدُّون إليه النظر تعظيمًا له

*„Am intrat la regi — la Kisrā, la Cezar și la Negus — și nu am văzut pe nimeni pe care însoțitorii săi să-l preamărească așa cum îl preamăresc însoțitorii lui Muḥammad pe Muḥammad. Când le poruncea ceva, se grăbeau să-i împlinească porunca. Când făcea abluțiunea, aproape se încăierau pentru apa abluțiunii sale. Când vorbea, își coborau glasurile în preajma sa și nu-l priveau stăruitor, din respect pentru el."*[3]

despre îndatorirea de a-l iubi pe Trimisul lui Allah ﷺ mai mult decât familia, copiii și toți oamenii, nr. 44.

3 Relatat de al-Bukhārī, Cartea condițiilor, capitolul despre condițiile din luptă și încheierea păcii cu cei aflați în război, nr. 2731–2732.

Așa îl preamăreau, Allah să fie mulțumit de ei, deși Allah îl înzestrase cu un caracter nobil, blândețe și o fire lesnicioasă. Dacă ar fi fost aspru și cu inima împietrită, ei s-ar fi împrăștiat din jurul lui.

Printre drepturile Profetului ﷺ se află credința în cele pe care le-a vestit despre trecut și viitor, împlinirea a ceea ce a poruncit, îndepărtarea de ceea ce a oprit și de la care a prevenit și credința că îndrumarea sa este cea mai desăvârșită, iar Legea sa cea mai desăvârșită dintre legi. Nicio legislație sau rânduială să nu fie pusă înaintea ei, oricare ar fi izvorul acesteia. Preaînaltul a spus:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟ فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا﴾

*„Nu, pe Domnul tău! Ei nu vor crede până când nu te vor lua judecător în neînțelegerile dintre ei, apoi nu vor mai găsi în sufletele lor nicio apăsare față de ceea ce ai hotărât și se vor supune pe deplin.”*
**[An-Nisā’, 4:65]**

Și a spus:

﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

*„Spune: «Dacă Îl iubiți pe Allah, urmați-mă! Allah vă va iubi și vă va ierta păcatele.» Allah este Iertător, Milostiv.”*
**[Āl ʿImrān, 3:31]**

Printre drepturile Profetului ﷺ se află apărarea Legii și îndrumării sale cu puterea de care omul dispune și cu mijloacele de apărare pe care le cere împrejurarea. Dacă dușmanul atacă prin argumente și îndoieli, el este înfruntat prin cunoaștere, prin

respingerea argumentelor și îndoielilor sale și prin arătarea netemeiniciei lor. Iar dacă atacă prin arme și tunuri, este înfruntat cu asemenea mijloace.

Niciun credincios nu poate auzi pe cineva atacând Legea Profetului ﷺ sau persoana sa nobilă și să tacă, deși are putința de a o apăra.

# Dreptul al treilea — Drepturile părinților

Nimeni nu tăgăduiește binele pe care părinții li-l fac copiilor. Părinții sunt pricina venirii copilului pe lume și au un mare drept asupra lui: l-au crescut când era mic, au trudit pentru odihna sa și au vegheat pentru ca el să doarmă. Mama ta te poartă în pântece, iar tu trăiești din hrana și sănătatea ei, de obicei timp de nouă luni, după cum Allah a arătat prin cuvintele Sale:

﴿حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ﴾

*„Mama sa l-a purtat îndurând slăbiciune peste slăbiciune."*
**[Luqmān, 31:14 — fragment]**

Apoi urmează îngrijirea și alăptarea timp de doi ani, cu trudă, osteneală și greutate.

La fel, tatăl se străduiește pentru traiul și hrana ta de când ești mic până când ajungi să te poți îngriji singur și se străduiește să te crească și să te îndrume, când tu nu poți nici să te aperi de rău, nici să-ți aduci vreun folos.

De aceea, Allah i-a poruncit copilului bunătate și recunoștință față de părinții săi. Preaînaltul a spus:

﴿وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ
وَفِصَٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ﴾

*„Noi i-am poruncit omului [bunătate] față de părinții săi. Mama sa l-a purtat îndurând slăbiciune peste slăbiciune, iar înțărcarea lui este în doi ani. Fii mulțumitor față de Mine și față de părinții tăi! La Mine este întoarcerea."*
**[Luqmān, 31:14]**

Preaînaltul a mai spus:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا ۚ إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِندَكَ ٱلْكِبَرَ أَحَدُهُمَآ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُل لَّهُمَآ أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُل لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَٱخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ ٱلذُّلِّ مِنَ ٱلرَّحْمَةِ وَقُل رَّبِّ ٱرْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِى صَغِيرًا﴾

*„Domnul tău a hotărât să nu adorați decât pe El și să vă purtați frumos cu părinții. Dacă unul dintre ei sau amândoi ajung la bătrânețe alături de tine, nu le spune nici «Uf!», nu-i certa și vorbește-le cu vorbe alese. Coboară asupra lor aripa smereniei, din milă, și spune: «Doamne, ai milă de ei așa cum m-au crescut când eram mic!»”*
**[Al-Isrā’, 17:23–24]**

Dreptul părinților asupra ta este să fii bun cu ei: să le faci bine prin vorbe și fapte, cu averea și cu trupul tău. Să le împlinești porunca în ceea ce nu este neascultare față de Allah și nu-ți aduce vătămare; să le vorbești blând, să-i întâmpini cu fața senină și să-i slujești așa cum li se cuvine. Să nu te arăți supărat de ei la bătrânețe, boală sau slăbiciune și să nu socotești aceasta o povară. Vei ajunge și tu în locul lor: vei fi părinte, așa cum au fost ei, vei ajunge bătrân alături de copiii tăi, dacă îți este dat să trăiești, așa cum au ajuns ei alături de tine, și vei avea nevoie de bunătatea copiilor tăi, așa cum ei au avut nevoie de a ta. Dacă ai fost bun cu ei, bucură-te de răsplata îmbelșugată și de răsplătirea cu aceeași măsură. Celui care este bun cu părinții săi îi vor fi buni și copiii săi; iar celui care se poartă rău cu părinții săi îi vor răspunde și

copiii cu răutate. Răsplata este de felul faptei: după cum faci, așa ți se va face.
Allah a ridicat dreptul părinților la un rang mare și înalt, punându-l după dreptul Său, care cuprinde dreptul Său și dreptul Trimisului Său ﷺ. Preaînaltul a spus:

﴿وَٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُشۡرِكُواْ بِهِۦ شَيۡـٔٗاۖ وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ إِحۡسَٰنًا﴾

*„Adorați-L pe Allah, nu-I faceți niciun asociat și purtați-vă frumos cu părinții!”*
**[An-Nisāʾ, 4:36 — fragment]**

Și a spus:

﴿أَنِ ٱشۡكُرۡ لِي وَلِوَٰلِدَيۡكَ إِلَيَّ ٱلۡمَصِيرُ﴾

*„Fii mulțumitor față de Mine și față de părinții tăi! La Mine este întoarcerea.”*
**[Luqmān, 31:14 — fragment]**

Profetul ﷺ a pus bunătatea față de părinți înaintea luptei pe calea lui Allah, după cum se află în hadithul lui Ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el. El a spus:

قلت: يا رسول الله: أي العمل أحب إلى الله؟ قال:
الصلاة على وقتها، قلت: ثم أي؟ قال: بر الوالدين، قلت:
ثم أي؟ قال: الجهاد في سبيل الله

*„Am întrebat: «Trimis al lui Allah, care faptă este cea mai iubită de Allah?» El a răspuns: «Rugăciunea la timpul ei.» Am întrebat: «Apoi care?» El a spus: «Bunătatea față de părinți.» Am întrebat: «Apoi care?» El a spus: «Lupta pe calea lui Allah.»"*

Relatat de al-Bukhārī și Muslim.[4]

Aceasta arată însemnătatea dreptului părinților, pe care mulți oameni l-au pierdut, ajungând să se poarte rău cu ei și să rupă legăturile. Îl vezi pe unul care nu-i recunoaște nici tatălui, nici mamei vreun drept, ba poate chiar îi disprețuiește, îi înjosește și se socotește mai presus de ei. Un asemenea om își va întâlni răsplata mai devreme sau mai târziu.

4 Relatat de al-Bukhārī, Cartea timpilor rugăciunii, capitolul despre meritul rugăciunii la timpul ei, nr. 527, și de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre faptul că a crede în Allah Preaînaltul este cea mai bună faptă, nr. 85.

# Dreptul al patrulea — Drepturile copiilor

Copiii îi cuprind atât pe băieți, cât și pe fete. Drepturile lor sunt multe. Printre cele mai însemnate se află educația, adică dezvoltarea religiei și a caracterului în sufletele lor, pentru a dobândi o parte însemnată din acestea. Allah Preaînaltul a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُ﴾

*„O, voi cei care credeți! Păziți-vă pe voi înșivă și familiile voastre de un Foc al cărui combustibil sunt oamenii și pietrele!”*
**[At-Taḥrīm, 66:6 — fragment]**

Profetul ﷺ a spus:

كلكم راعٍ وكلكم مسؤول عن رعيته، والرجل راعٍ في أهله ومسؤول عن رعيته

*„Fiecare dintre voi este păstor și fiecare este răspunzător pentru turma sa. Bărbatul este păstor în familia sa și răspunzător pentru turma sa.”*[5]

5 Relatat de al-Bukhārī, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre rugăciunea de vineri în sate și orașe, nr. 893, și de Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre meritul conducătorului drept și pedeapsa celui nedrept, nr. 1829.

Copiii sunt, așadar, un lucru încredințat părinților, iar cei doi vor fi întrebați despre ei în Ziua Învierii. Prin educarea lor religioasă și morală, părinții își împlinesc răspunderea pentru cei aflați în grija lor, iar copiii se îndreaptă și devin bucuria ochilor părinților în această lume și în Viața de Apoi. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱتَّبَعَتۡهُمۡ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَٰنٍ أَلۡحَقۡنَا بِهِمۡ ذُرِّيَّتَهُمۡ وَمَآ أَلَتۡنَٰهُم مِّنۡ عَمَلِهِم مِّن شَيۡءٖۚ كُلُّ ٱمۡرِيٕۭ بِمَا كَسَبَ رَهِينٞ﴾

*„Pe cei care au crezut și pe care urmașii lor i-au urmat în credință îi vom uni cu urmașii lor și nu le vom micșora cu nimic faptele. Fiecare om este zălog pentru ceea ce a agonisit.”*
**[Aṭ-Ṭūr, 52:21]**

ألتناهم

*„Nu le vom micșora”*

înseamnă că nu le vom scădea nimic.
Profetul ﷺ spune:

إذا مات ابن آدم انقطع عمله إلا من ثلاث: صدقة جارية، أو علم ينتفع به من بعده، أو ولد صالح يدعو له

*„Când fiul lui Adam moare, faptele sale se întrerup, în afară de trei: o milostenie care continuă să aducă folos, o cunoaștere de care oamenii se folosesc după el sau un copil drept care se roagă pentru el."*[6]

Acesta este unul dintre roadele educării copilului: când este crescut bine, el le este de folos părinților chiar și după moarte.

Mulți părinți au tratat cu ușurință acest drept, și-au lăsat copiii să se piardă și i-au uitat, de parcă n-ar avea nicio răspundere pentru ei. Nu întreabă unde s-au dus, când s-au întors sau cine le sunt prietenii și tovarășii. Nu-i îndrumă spre bine și nu-i opresc de la rău.

Este de mirare că aceștia se îngrijesc atât de mult de averile lor: le păzesc, le sporesc și veghează asupra a ceea ce le face bine, deși, de cele mai multe ori, sporesc și îmbunătățesc această avere pentru alții. De copii însă nu le pasă, deși a-i păzi este mai îndreptățit și mai folositor în această lume și în Viața de Apoi. Așa cum părintele este dator să hrănească trupul copilului cu mâncare și băutură și să-l acopere cu îmbrăcăminte, tot astfel este dator să-i hrănească inima cu cunoaștere și credință și să-i îmbrace sufletul cu veșmântul evlaviei: acesta este mai bun.

Printre drepturile copiilor se află întreținerea lor după cuviință, fără risipă și fără lipsuri. Aceasta este o datorie față de ei și o formă de mulțumire pentru binefacerea lui Allah, care i-a dat părintelui avere. Cum să-i lipsească de bani în timpul vieții și să fie zgârcit cu ei, strângându-i pentru ca ei să-i ia oricum după moartea sa? Dacă este zgârcit chiar și cu cele pe care le datorează, ei pot lua din averea sa cât le este de ajuns, după cuviință, așa

6 Relatat de Muslim, Cartea testamentului, capitolul despre răsplata care îi ajunge omului după moarte, nr. 1631.

cum Trimisul lui Allah ﷺ i-a dat această hotărâre lui Hind bint ʿUtbah, Allah să fie mulțumit de ea.

Un alt drept al copiilor este să nu fie preferat unul înaintea altuia în daruri. Să nu le dea unora dintre copii ceva și să-i lipsească pe ceilalți, fiindcă aceasta este nedreptate și asuprire, iar Allah nu-i iubește pe cei nedrepți. În plus, aceasta îi înstrăinează pe cei lipsiți și naște dușmănie între ei și cei care au primit daruri. Ba poate apărea dușmănie și între cei lipsiți și părinții lor.

În unele familii, un copil se deosebește de ceilalți prin bunătatea și grija față de părinți, iar părintele îi dă numai lui un dar pentru această bunătate. Aceasta însă nu îndreptățește favorizarea sa. Celui care se deosebește prin bunătate nu i se poate da o plată pentru ea, fiindcă răsplata bunătății sale este la Allah. Mai mult, favorizarea sa printr-un dar îl poate face să fie încântat de sine și să-și socotească bunătatea un merit asupra celorlalți, iar pe altul îl poate înstrăina și face să stăruie în purtarea rea. Apoi, noi nu știm: stările se pot schimba, cel bun poate ajunge rău, iar cel rău bun, fiindcă inimile sunt în mâna lui Allah și El le întoarce cum voiește.

În cele două Ṣaḥīḥ-uri — Ṣaḥīḥ al-Bukhārī și Ṣaḥīḥ Muslim — se relatează de la an-Nuʿmān ibn Bashīr că tatăl său, Bashīr ibn Saʿd, i-a dăruit un rob tânăr și i-a spus aceasta Profetului ﷺ. Profetul ﷺ l-a întrebat:

أكلَّ ولدك نحلتَه مثل هذا؟

*„Le-ai făcut tuturor copiilor tăi un asemenea dar?”*

El a răspuns:

لا

*„Nu.”*

Atunci Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

فأرجعه

*„Ia-l înapoi!”*[7]

Într-o altă relatare:

اتقوا الله واعدلوا بين أولادكم

*„Temeți-vă de Allah și fiți drepți între copiii voștri!”*[8]

Iar într-o altă formulare:

أشهد على هذا غيري، فإني لا أشهد على جور

*„Ia pe altcineva martor pentru aceasta, fiindcă eu nu sunt martor la o nedreptate.”*[9]

Trimisul lui Allah ﷺ a numit favorizarea unor copii înaintea altora nedreptate, iar nedreptatea este asuprire și este oprită.

Dacă însă îi dă unuia ceva de care acesta are nevoie, iar altul nu are nevoie — de pildă, dacă unul dintre copii are nevoie de rechizite, tratament sau căsătorie —, nu este nimic rău să-i dea în mod deosebit ceea ce îi trebuie. Această deosebire este făcută din pricina nevoii și se aseamănă, astfel, cu întreținerea.

Când părintele își împlinește îndatoririle de educare și întreținere a copilului, este de așteptat ca și copilul să fie ajutat să

7 Relatat de al-Bukhārī, Cartea darurilor, capitolul despre darul făcut copilului, nr. 2587, și de Muslim, Cartea darurilor, capitolul despre dezaprobarea favorizării unor copii în daruri, nr. 1623.

8 Relatat de al-Bukhārī, Cartea darurilor, capitolul despre luarea de martori pentru un dar, nr. 2587, și de Muslim, Cartea darurilor, capitolul despre dezaprobarea favorizării unor copii în daruri, nr. 1623.

9 Relatat de al-Bukhārī, Cartea mărturiilor, capitolul despre a nu depune mărturie pentru o nedreptate când ți se cere, nr. 2650, și de Muslim, Cartea darurilor, capitolul despre dezaprobarea favorizării unor copii în daruri, nr. 1623.

se poarte bine cu părintele și să-i respecte drepturile. Iar când părintele neglijează aceste îndatoriri, este vrednic de pedeapsa ca fiul să-i tăgăduiască dreptul și să fie încercat prin purtarea lui rea, ca răsplată potrivită. După cum faci, așa ți se va face.

# Dreptul al cincilea — Drepturile rudelor

Ruda legată de tine prin înrudire — precum fratele, unchiul din partea tatălui, unchiul din partea mamei, copiii lor și oricine are cu tine o legătură de rudenie — are un drept potrivit apropierii sale. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَءَاتِ ذَا ٱلْقُرْبَىٰ حَقَّهُۥ﴾

*„Dă-i rudei dreptul său!”*
**[Al-Isrā’, 17:26 — fragment]**

Și a spus:

﴿وَٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا ۖ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا وَبِذِى ٱلْقُرْبَىٰ﴾

*„Adorați-L pe Allah, nu-I faceți niciun asociat și purtați-vă frumos cu părinții și cu rudele!”*
**[An-Nisā’, 4:36 — fragment]**

Fiecare rudă trebuie, așadar, să păstreze legătura cu ruda sa prin bine: folosindu-și trecerea, ajutând-o cu trupul sau cu averea, potrivit apropierii înrudirii și nevoii. Aceasta este ceea ce cer Legea, mintea și firea.

Textele care îndeamnă la păstrarea legăturilor de rudenie sunt numeroase. În cele două Ṣaḥīḥ-uri se relatează de la Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, că Profetul ﷺ a spus:

إن الله خلق الخلق حتى إذا فرغ منهم قامت الرحم
فقالت: هذا مقام العائذ بك من القطيعة، فقال الله:
نعم، أما ترضين أن أصل من وصلك وأقطع من
قطعك؟ قالت: بلى. قال: فذلك لك

*„Allah a creat făpturile, iar când a încheiat crearea lor, legătura de rudenie s-a ridicat și a spus: «Acesta este locul celui care caută ocrotire la Tine de ruperea legăturilor.» Allah a spus: «Da. Nu te mulțumește să păstrez legătura cu cel care te păstrează și s-o rup cu cel care te rupe?» Ea a spus: «Ba da.» El a spus: «Aceasta îți este dată.»"*

Apoi Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

اقرؤوا إن شئتم

*„Citiți, dacă vreți:*

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ أَن تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوٓا۟ أَرْحَامَكُمْ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعْمَىٰٓ أَبْصَٰرَهُمْ﴾

*«Oare, dacă întoarceți spatele, nu veți răspândi stricăciune pe pământ și nu vă veți rupe legăturile de rudenie? Aceștia sunt cei pe care Allah i-a blestemat, făcându-i surzi și orbindu-le ochii.»”*
**[Muḥammad, 47:22–23]**[10]

Profetul ﷺ a spus:

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر؛ فليصل رحمه

*„Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi să-și păstreze legăturile de rudenie!”*[11]

Mulți oameni pierd acest drept și îl neglijează. Îl vezi pe unul care nu le arată rudelor nicio grijă: nici prin avere, nici prin trecerea sa, nici prin buna purtare. Trec zile sau luni fără să le vadă ori să le viziteze, fără să le arate afecțiune printr-un dar și fără să înlăture de la ele o greutate sau o nevoie. Ba poate chiar le face rău prin vorbe sau fapte ori prin amândouă. Păstrează legătura cu cel îndepărtat și o rupe cu cel apropiat.

10 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor purtări, capitolul „Pe cel care păstrează legătura, Allah îl ține aproape”, nr. 5987, și de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunelor purtări, capitolul despre păstrarea legăturilor de rudenie și interzicerea ruperii lor, nr. 2554.

11 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor purtări, capitolul despre cinstirea oaspetelui și slujirea lui de către gazdă, nr. 6138.

Unii oameni păstrează legătura cu rudele dacă acestea o păstrează cu ei și o rup dacă acestea o rup cu ei. În realitate, ei nu sunt dintre cei care păstrează legătura, ci doar răsplătesc binele cu un bine asemenea. Aceasta se întâmplă atât între rude, cât și între oameni care nu sunt rude, fiindcă răsplătirea binelui nu se mărginește la rude. Cel care păstrează cu adevărat legătura este cel care o păstrează pentru Allah, fie că rudele o păstrează cu el, fie că nu. În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī se relatează de la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ, Allah să fie mulțumit de amândoi, că Profetul ﷺ a spus:

ليس الواصل بالمكافئ، ولكن الواصل الذي إذا قطعت رحمه وصلها

*„Cel care păstrează legătura nu este cel care răsplătește cu aceeași măsură, ci acela care, atunci când legătura sa de rudenie este ruptă, o păstrează."*[12]

Un om l-a întrebat:

يا رسول الله، إن لي قرابة أصلهم ويقطعونني، وأحسن إليهم ويسيئون إليَّ، وأحلم عنهم ويجهلون عليَّ

*„Trimis al lui Allah, am rude cu care păstrez legătura, dar ele o rup cu mine; mă port bine cu ele, dar ele îmi fac rău; le rabd, dar ele se poartă cu nechibzuință față de mine."*

12 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor purtări, capitolul „Cel care păstrează legătura nu este cel care răsplătește cu aceeași măsură", nr. 5991.

Profetul ﷺ a răspuns:

لئن كنت كما قلت فكأنما تسفهم المَلَّ، ولا يزال معك

من الله ظهير عليهم ما دمت على ذلك

*„Dacă ești așa cum ai spus, este ca și cum le-ai da să înghită cenușă fierbinte. Vei avea mereu de la Allah un sprijin împotriva lor, câtă vreme stărui în aceasta."*

Relatat de Muslim.[13]

Pentru păstrarea legăturilor de rudenie ar fi de ajuns faptul că Allah păstrează legătura cu cel care le păstrează, în această lume și în Viața de Apoi: îi dăruiește milă, îi ușurează treburile și îi risipește necazurile. La aceasta se adaugă apropierea familiei, iubirea și afecțiunea dintre membrii ei, ajutorul reciproc în greutăți și bucuria și veselia care vin astfel, după cum se știe din experiență. Toate aceste foloase se prefac în contrariul lor când legăturile se rup și oamenii se înstrăinează.

13 Relatat de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunelor purtări, capitolul despre păstrarea legăturilor de rudenie și interzicerea ruperii lor, nr. 2558.

# Dreptul al șaselea — Drepturile soților

Căsătoria are urmări însemnate și îndatoriri mari. Ea este o legătură între soț și soție, prin care fiecare are îndatoriri față de celălalt: trupești, sociale și materiale.
Fiecare dintre soți trebuie să se poarte frumos cu celălalt și să-i dea dreptul cuvenit cu larghețe și ușurință, fără silă și fără amânare. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ﴾

*„Purtați-vă frumos cu ele!”*
**[An-Nisā’, 4:19 — fragment]**

Și a spus:

﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ ٱلَّذِى عَلَيْهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۚ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾

*„Ele au drepturi asemenea îndatoririlor lor, după cuviință, iar bărbații au o treaptă deasupra lor.”*
**[Al-Baqarah, 2:228 — fragment]**

La fel, femeia trebuie să-i dea soțului ceea ce îi datorează. Când fiecare dintre soți își împlinește îndatoririle față de celălalt, viața lor este fericită, iar buna conviețuire dăinuie. Dacă se întâmplă contrariul, apar dezbinarea și cearta, iar viața fiecăruia se amărăște.

Numeroase texte îndeamnă la buna purtare față de femeie și la luarea în seamă a firii sale, arătând că desăvârșirea în toate privințele este cu neputință. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

استوصوا بالنساء خيرًا، فإن المرأة خلقت من ضلع، وإن أعوج ما في الضلع أعلاه، فإن ذهبت تقيمه كسرته، وإن تركته لم يزل أعوج، فاستوصوا بالنساء

*„Purtați-vă bine cu femeile! Femeia a fost creată dintr-o coastă, iar partea cea mai curbată a coastei este partea de sus. Dacă încerci s-o îndrepți, o frângi; iar dacă o lași, rămâne curbată. Purtați-vă, așadar, bine cu femeile!”*[14]

Într-o altă relatare:

إن المرأة خلقت من ضلع، ولن تستقيم لك على طريقة، فإن استمتعت بها استمتعت بها وفيها عوج، وإن ذهبت تقيمها كسرتها وكسرها طلاقها

*„Femeia a fost creată dintr-o coastă și nu se va purta cu tine mereu în același fel. Dacă te bucuri de ea, te bucuri de ea păstrând această curbură; iar dacă încerci s-o îndrepți, o frângi. Frângerea ei este divorțul.”*[15]

14 Relatat de al-Bukhārī, Cartea relatărilor despre profeți, capitolul despre crearea lui Adam și a urmașilor săi, nr. 3331, și de Muslim, Cartea alăptării, capitolul despre buna purtare față de femei, nr. 1468.

15 Relatat de Muslim, Cartea alăptării, capitolul despre buna purtare față de femei, nr. 1468.

El ﷺ a mai spus:

لا يفرك مؤمن مؤمنة، إن كره منها خُلُقًا رضي منها خُلُقًا آخر

*„Un credincios să nu urască o credincioasă. Dacă îi displace o însușire a ei, îi va plăcea o alta.”*[16]

Cuvintele

لا يفرك

*„să nu urască”*

înseamnă

لا يبغض

*să nu-i poarte ură.*

În aceste hadithuri, Profetul ﷺ își îndrumă comunitatea asupra felului în care bărbatul trebuie să se poarte cu femeia: să primească de la ea ceea ce îi este cu putință, fiindcă firea cu care a fost creată nu este desăvârșită în toate privințele, ci are neapărat o curbură. Bărbatul nu se poate bucura de viața alături de ea decât ținând seama de firea cu care a fost creată.

Aceste hadithuri arată și că omul trebuie să cântărească atât însușirile bune, cât și lipsurile femeii. Dacă îi displace o însușire a ei, s-o pună alături de o alta care îi place și să n-o privească numai prin nemulțumire și ură.

16 Relatat de Muslim, Cartea alăptării, capitolul despre buna purtare față de femei, nr. 1469.

Mulți soți doresc desăvârșirea din partea soțiilor lor, lucru cu neputință. Astfel ajung la amărăciune și nu se mai pot bucura de viața alături de ele. Uneori aceasta duce la divorț, după cum a spus Trimisul lui Allah ﷺ:

وإن ذهبت تقيمها كسرتها وكسرها طلاقها

*„Dacă încerci s-o îndrepți, o frângi. Frângerea ei este divorțul."*[17]

Soțul trebuie, așadar, să fie îngăduitor și să treacă peste cele pe care le face soția, dacă ele nu vatămă religia sau onoarea. Printre drepturile soției asupra soțului se află împlinirea întreținerii sale: mâncare, băutură, îmbrăcăminte, locuință și cele legate de acestea, potrivit cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَعَلَى ٱلْمَوْلُودِ لَهُۥ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ﴾

*„Tatălui îi revine hrănirea și îmbrăcarea lor, după cuviință."*
**[Al-Baqarah, 2:233 — fragment]**

Profetul ﷺ a spus:

ولهن عليكم رزقهن وكسوتهن بالمعروف

*„Ele au asupra voastră dreptul la hrană și îmbrăcăminte, după cuviință."*[18]

17 Relatat de Muslim, Cartea alăptării, capitolul despre buna purtare față de femei, nr. 1468.

18 Relatat de Muslim, Cartea pelerinajului, capitolul despre pelerinajul Profetului ﷺ, nr. 1218.

Întrebat care este dreptul soției asupra unuia dintre noi, el a răspuns:

أن تطعمها إذا طعمت، وتكسوها إذا اكتسيت، ولا تضرب الوجه ولا تقبِّح، ولا تهجر إلا في البيت

*„S-o hrănești când mănânci, s-o îmbraci când te îmbraci, să n-o lovești peste față, să n-o ocărăști și să n-o părăsești decât în casă."*

Relatat de Abū Dāwūd.[19]

Un alt drept al soției asupra soțului este ca el să fie drept între ea și cealaltă soție, dacă are încă una: să fie drept cu ele în cheltuieli, locuință, nopțile petrecute împreună și toate cele în care poate păstra dreptatea. Părtinirea uneia dintre ele este un păcat mare. El ﷺ a spus:

من كانت له امرأتان فمال إلى إحداهما، جاء يوم القيامة وشقه مائل

*„Cel care are două soții și se înclină către una dintre ele va veni în Ziua Învierii cu o parte a trupului înclinată."*[20]

19 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea căsătoriei, capitolul despre dreptul femeii asupra soțului, nr. 2142, și de Ibn Mājah, Cartea căsătoriei, capitolul despre dreptul femeii asupra soțului, nr. 1850.

20 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea căsătoriei, capitolul despre împărțirea timpului între femei, nr. 2133; de at-Tirmidhī, Cartea căsătoriei, capitolul despre egalitatea între soțiile aceluiași bărbat, nr. 1141; și de Ibn Mājah, Cartea căsătoriei, capitolul despre împărțirea timpului între femei, nr. 1969.

În cele în care nu poate fi drept, precum iubirea și înclinarea sufletească, nu are păcat, fiindcă acestea nu stau în puterea lui. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَلَن تَسْتَطِيعُوٓاْ أَن تَعْدِلُواْ بَيْنَ ٱلنِّسَآءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ﴾

*„Nu veți putea fi pe deplin drepți între femei, chiar dacă v-ați strădui."*
**[An-Nisāʾ, 4:129 — fragment]**

Trimisul lui Allah ﷺ împărțea timpul între soțiile sale, Allah să fie mulțumit de ele, cu dreptate și spunea:

اللهم هذا قسمي فيما أملك، فلا تلمني فيما تملك ولا أملك

*„O, Allah, aceasta este împărțirea mea în ceea ce stă în puterea mea. Nu mă mustra pentru ceea ce stă în puterea Ta și nu stă în puterea mea!"*[21]

Dacă însă o preferă pe una dintre ele în privința nopților petrecute împreună cu încuviințarea celeilalte, nu este nimic rău. Trimisul lui Allah ﷺ îi dădea ʿĀʾishei ziua ei și ziua Sawdei, când Sawdah i-a dăruit-o ʿĀʾishei. În boala în care a murit, Trimisul lui Allah ﷺ întreba:

أين أنا غدًا؟ أين أنا غدًا؟

*„Unde voi fi mâine? Unde voi fi mâine?"*

Soțiile i-au îngăduit să stea unde dorea, iar el a rămas în casa

21 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea căsătoriei, capitolul despre împărțirea timpului între femei, nr. 2134; de at-Tirmidhī, Cartea căsătoriei, capitolul despre egalitatea între soțiile aceluiași bărbat, nr. 1140; și de Ibn Mājah, Cartea căsătoriei, capitolul despre împărțirea timpului între femei, nr. 1971. Al-Albānī a considerat această relatare slabă.

ʿĀ'ishei până când a murit.[22]
Cât despre drepturile soțului asupra soției, ele sunt mai mari decât drepturile ei asupra lui, potrivit cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ ٱلَّذِى عَلَيْهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۚ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾

*„Ele au drepturi asemenea îndatoririlor lor, după cuviință, iar bărbații au o treaptă deasupra lor."*
**[Al-Baqarah, 2:228 — fragment]**

Bărbatul are răspunderea femeii: se îngrijește de interesele, educarea și îndrumarea ei, după cum Preaînaltul a spus:

﴿ٱلرِّجَالُ قَوَّٰمُونَ عَلَى ٱلنِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ ٱللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَآ أَنفَقُوا۟ مِنْ أَمْوَٰلِهِمْ﴾

*„Bărbații sunt răspunzători de femei, pentru ceea ce Allah le-a dăruit unora mai mult decât altora și pentru ceea ce cheltuiesc din averile lor."*
**[An-Nisāʾ, 4:34 — fragment]**

22 Relatat de al-Bukhārī, Cartea căsătoriei, capitolul despre cererea încuviințării soțiilor, nr. 5217, și de Muslim, Cartea meritelor companionilor, capitolul despre meritele ʿĀ'ishei, Allah să fie mulțumit de ea, nr. 2443.

Printre drepturile soțului asupra soției se află ascultarea poruncii sale, în afară de ceea ce este neascultare față de Allah, și păstrarea tainelor și a averii sale. Profetul ﷺ a spus:

لو كنت آمرًا أحدًا أن يسجد لأحد لأمرت المرأة أن تسجد لزوجها

*„Dacă i-aș porunci cuiva să se prosterneze înaintea cuiva, i-aș porunci femeii să se prosterneze înaintea soțului său."*[23]

Profetul ﷺ a mai spus:

إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فأبت أن تجيء، فبات غضبان عليها، لعنتها الملائكة حتى تصبح

*„Dacă bărbatul își cheamă soția în patul său, iar ea refuză să vină și el își petrece noaptea mânios pe ea, îngerii o blestemă până dimineața."*[24]

23 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea căsătoriei, capitolul despre dreptul soțului asupra femeii, nr. 2140, și de at-Tirmidhī, Cartea alăptării, capitolul despre dreptul soțului asupra femeii, nr. 1159.

24 Relatat de al-Bukhārī, Cartea căsătoriei, capitolul despre femeia care își petrece noaptea părăsind patul soțului, nr. 5193, și de Muslim, Cartea căsătoriei, capitolul despre interzicerea refuzului patului soțului, nr. 1436.

Un alt drept al său este ca ea să nu facă un lucru care să-l lipsească de deplinătatea relației intime, chiar dacă ar fi vorba de o faptă de adorare de bunăvoie. Profetul ﷺ a spus:

لا يحل لامرأة أن تصوم وزوجها شاهد إلا بإذنه، ولا تأذن لأحد في بيته إلا بإذنه

*„Nu-i este îngăduit femeii să postească, atunci când soțul ei este de față, decât cu încuviințarea lui și nici să primească pe cineva în casa lui decât cu încuviințarea lui."*[25]

Trimisul lui Allah ﷺ a făcut din mulțumirea soțului față de soție una dintre pricinile intrării ei în Paradis. At-Tirmidhī a relatat de la Umm Salamah, Allah să fie mulțumit de ea, că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

أيما امرأة ماتت وزوجها عنها راضٍ، دخلت الجنة

*„Orice femeie care moare în timp ce soțul ei este mulțumit de ea intră în Paradis."*[26]

25 Relatat de al-Bukhārī, Cartea căsătoriei, capitolul despre faptul că femeia nu primește pe nimeni în casa soțului fără încuviințarea lui, nr. 5195, și de Muslim, Cartea daniei, capitolul despre cele cheltuite de slujitor din averea stăpânului său, nr. 1026.

26 Relatat de at-Tirmidhī, Cartea alăptării, capitolul despre dreptul soțului asupra femeii, nr. 1161, și de Ibn Mājah, Cartea căsătoriei, capitolul despre dreptul soțului asupra femeii, nr. 1854.

# Dreptul al șaptelea — Drepturile conducătorilor și ale supușilor

Conducătorii sunt cei care se ocupă de treburile musulmanilor, fie având o răspundere generală, precum conducătorul suprem al statului, fie una deosebită, precum conducătorul unei anumite instituții sau al unei anumite lucrări. Toți aceștia au un drept pe care cei aflați sub conducerea lor trebuie să-l împlinească, după cum și aceștia au drepturi asupra lor.

Drepturile supușilor asupra conducătorilor sunt ca ei să împlinească răspunderea pe care Allah le-a încredințat-o și i-a obligat s-o poarte: să le dorească binele celor aflați sub conducerea lor și să-i călăuzească pe calea dreaptă care le asigură binele acestei lumi și al Vieții de Apoi. Aceasta se face urmând calea credincioșilor, calea pe care a fost Trimisul lui Allah ﷺ. În ea se află fericirea lor și a tuturor celor aflați sub conducerea lor. Ea este și cel mai puternic mijloc prin care supușii sunt mulțumiți de conducători, rămân legați de ei, se supun poruncilor lor și păzesc lucrurile încredințate. De cel care se teme de Allah se vor teme și oamenii. Iar celui care caută mulțumirea lui Allah, Allah îi este de ajuns împotriva poverii oamenilor și îi face mulțumiți de el, fiindcă inimile sunt în mâna lui Allah și El le întoarce cum voiește.

Drepturile conducătorilor asupra supușilor sunt: să le dorească sincer binele în treburile încredințate lor, să le amintească atunci când uită, să se roage pentru ei când se abat de la adevăr și să le împlinească poruncile în ceea ce nu este neascultare față de Allah. Prin aceasta se păstrează temeinicia și rânduiala treburilor. Împotrivirea și neascultarea față de ei răspândesc dezordinea și strică treburile. De aceea, Allah a poruncit ascultarea de El, de Trimisul Său și de cei învestiți cu autoritate. Preaînaltul a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِي ٱلۡأَمۡرِ مِنكُمۡ﴾

*„O, voi cei care credeți! Ascultați de Allah, ascultați de Trimis și de cei dintre voi învestiți cu autoritate!”*
**[An-Nisāʾ, 4:59 — fragment]**

Profetul ﷺ a spus:

على المرء المسلم السمع والطاعة فيما أحب وكره، إلا أن يؤمر بمعصية، فإذا أمر بمعصية، فلا سمع ولا طاعة

*„Musulmanul este dator să asculte și să se supună în ceea ce îi place și în ceea ce îi displace, în afară de cazul în care i se poruncește o neascultare față de Allah. Dacă i se poruncește o neascultare, atunci nu este nici ascultare, nici supunere.”*

Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[27]

27 Relatat de al-Bukhārī, Cartea luptei și a expedițiilor, capitolul despre ascultarea și supunerea față de conducător, nr. 2955, și de Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre îndatorirea de a asculta conducătorii în ceea ce nu este păcat și interzicerea ascultării lor în păcat, nr. 1839.

ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ, Allah să fie mulțumit de amândoi, a spus:

كنا مع رسول الله ﷺ في سفر فنزلنا منزلًا فنادى منادي رسول الله ﷺ فقال: الصلاة جامعة، فاجتمعنا إلى رسول الله ﷺ فقال: إنه لم يكن من نبي بعثه الله إلا كان حقًّا عليه أن يدل أمته على خير ما يعلمه لهم، وينذرهم شر ما يعلمه لهم، وإن أمتكم هذه جعلت عافيتها في أولها، وسيصيب آخرها بلاء وأمور تنكرونها، وتجيء فتنة يرقق بعضها بعضًا، تجيء الفتنة فيقول المؤمن: هذه مهلكتي. وتجيء الفتنة فيقول المؤمن: هذه هذه، فمن أحب أن يزحزح عن النار ويدخل الجنة؛ فلتأته منيته وهو يؤمن بالله واليوم الآخر، وليأت إلى الناس الذي يحب أن يؤتى إليه، ومن بايع إمامًا فأعطاه صفقة يده وثمرة قلبه فليطعه إن استطاع، فإن جاء آخر ينازعه فاضربوا عنق الآخر

*„Ne aflam cu Trimisul lui Allah ﷺ într-o călătorie și ne-am oprit într-un loc. Vestitorul Trimisului lui Allah ﷺ a chemat: «Adunați-vă la rugăciune!» Ne-am strâns în jurul Trimisului lui Allah ﷺ, iar el a spus: «Niciun profet trimis de Allah nu a fost scutit de îndatorirea de a-și îndruma comunitatea spre binele pe care îl cunoștea pentru ea și de a o preveni împotriva răului pe care îl cunoștea pentru ea. Această comunitate a voastră și-a avut bunăstarea la început, iar pe cei de la sfârșitul ei îi vor lovi nenorociri și lucruri pe care le veți dezaproba. Vor veni încercări, iar fiecare o va face pe cea de dinainte să pară ușoară. Va veni o încercare, iar credinciosul va spune: „Aceasta mă va nimici.” Apoi va veni alta, iar credinciosul va spune: „Aceasta, aceasta!” Cel care dorește să fie îndepărtat de Foc și să intre în Paradis să întâmpine moartea crezând în Allah și în Ziua de Apoi și să se poarte cu oamenii așa cum dorește să se poarte ei cu el. Cel care i-a depus unui conducător legământul de ascultare, dându-i mâna și sinceritatea inimii sale, să-l asculte pe cât poate. Dacă vine altul să-i dispute conducerea, loviți-l pe celălalt peste grumaz.»”*

Relatat de Muslim.[28]

Un om l-a întrebat pe Profet ﷺ:

يا نبي الله أرأيت إن قامت علينا أمراء يسألوننا حقهم ويمنعوننا حقنا فما تأمرنا؟

*„Profet al lui Allah, dacă asupra noastră ajung conducători care ne cer dreptul lor, dar ne opresc dreptul nostru, ce ne poruncești?”*

28 Relatat de Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre îndatorirea respectării legământului dat califilor, în ordinea în care l-au primit, nr. 1844.

El s-a întors de la el. Apoi omul l-a întrebat a doua oară, iar Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

اسمعوا وأطيعوا فإنما عليهم ما حمِّلوا وعليكم ما حمِّلتم

*„Ascultați și supuneți-vă! Ei răspund pentru ceea ce le-a fost încredințat, iar voi răspundeți pentru ceea ce v-a fost încredințat."*[29]

Un alt drept al conducătorilor asupra supușilor este ca aceștia să-i ajute în îndatoririle lor: să le fie sprijin în împlinirea lucrurilor încredințate și fiecare să-și cunoască rolul și răspunderea în societate, pentru ca treburile să meargă cum se cuvine. Dacă supușii nu-i ajută pe conducători să-și poarte răspunderile, acestea nu vor fi împlinite așa cum trebuie.

29 Relatat de Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre ascultarea conducătorilor chiar dacă ei opresc drepturile, nr. 1846.

# Dreptul al optulea — Drepturile vecinilor

Vecinul este cel care locuiește aproape de tine și are un mare drept asupra ta. Dacă îți este și rudă și este musulman, are trei drepturi: dreptul vecinătății, dreptul rudeniei și dreptul Islamului. Dacă este musulman, dar nu îți este rudă, are două drepturi: dreptul vecinătății și dreptul Islamului. La fel, dacă îți este rudă, dar nu este musulman, are două drepturi: dreptul vecinătății și dreptul rudeniei. Dacă nu îți este rudă și nu este musulman, are un singur drept: dreptul vecinătății. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا وَبِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱلْجَارِ ذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْجَارِ ٱلْجُنُبِ﴾

*„[Purtați-vă] frumos cu părinții, cu rudele, cu orfanii, cu nevoiașii, cu vecinul apropiat și cu vecinul îndepărtat!”*
**[An-Nisāʾ, 4:36 — fragment]**

Profetul ﷺ a spus:

ما زال جبريل يوصيني بالجار حتى ظننت أنه سيورثه

*„Jibrīl a stăruit să-mi poruncească buna purtare față de vecin, până când am crezut că îi va da drept la moștenire.”*

Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[30]

30 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor purtări, capitolul despre buna purtare față de vecin, nr. 6014 și 6015, și de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunelor purtări, capitolul despre îndatorirea de a-i face bine vecinului, nr. 2624 și 2625.

Printre drepturile vecinului asupra vecinului său se află să-i facă bine, după puteri, prin avere, prin trecerea sa și prin ajutor. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

خير الجيران عند الله خيرهم لجاره

*„Cei mai buni vecini înaintea lui Allah sunt cei mai buni cu vecinii lor."*[31]

El a spus:

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر؛ فليحسن إلى جاره

*„Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi să-i facă bine vecinului său!"*[32]

A mai spus:

إذا طبخت مرقة فأكثر ماءها وتعاهد جيرانك

*„Când gătești o fiertură, pune mai multă apă și îngrijește-te și de vecinii tăi!"*[33]

De buna purtare față de vecin ține și să-i oferi daruri la prilejurile potrivite: darul aduce iubire și îndepărtează dușmănia.

31 Relatat de at-Tirmidhī, Cartea bunătății și a legăturilor de rudenie, capitolul despre dreptul vecinătății, nr. 1944.

32 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor purtări, capitolul „Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi să nu-i facă rău vecinului", nr. 6019, și de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre cinstirea vecinului și a oaspetelui și păstrarea tăcerii, nr. 48.

33 Relatat de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunelor purtări, capitolul despre buna purtare față de vecin și binefacerea către el, nr. 2625.

Un alt drept al vecinului este să fie ferit de vătămarea prin vorbe și fapte. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

والله لا يؤمن، والله لا يؤمن، والله لا يؤمن

*„Pe Allah, nu crede! Pe Allah, nu crede! Pe Allah, nu crede!"*

Ei au întrebat:

من يا رسول الله؟

*„Cine, Trimis al lui Allah?"*

El a răspuns:

الذي لا يأمن جاره بوائقه

*„Cel de al cărui rău vecinul său nu este în siguranță."*[34]

Într-o altă relatare:

لا يدخل الجنة من لا يأمن جاره بوائقه

*„Nu intră în Paradis cel de al cărui rău vecinul său nu este în siguranță."*[35]

Cuvântul *bawā'iq* înseamnă rele. Așadar, cel de al cărui rău vecinul său nu este în siguranță nu este credincios și nu intră în Paradis.

Mulți oameni de astăzi nu dau însemnătate dreptului vecinătății, iar vecinii lor nu sunt în siguranță de răul lor. Îi vezi mereu în ceartă și dezbinare cu ei, încălcându-le drepturile și vătămându-i prin vorbe sau fapte. Toate acestea sunt potrivnice

34 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor purtări, capitolul despre păcatul celui de al cărui rău vecinul său nu este în siguranță, nr. 6016.

35 Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre interzicerea vătămării vecinului, nr. 46.

celor poruncite de Allah și de Trimisul Său și duc la destrămarea musulmanilor, la înstrăinarea inimilor lor și la nesocotirea de către unii a demnității celorlalți.

# Dreptul al nouălea — Drepturile musulmanilor în general

Aceste drepturi sunt foarte numeroase. Printre ele se află cele relatate în Ṣaḥīḥ, unde Profetul ﷺ a spus:

حق المسلم على المسلم ست: إذا لقيته فسلِّم عليه، وإذا دعاك فأجبه، وإذا استنصحك فانصحه، وإذا عطس فحمد الله فشمته، وإذا مرض فعده، وإذا مات فاتبعه

*„Drepturile musulmanului asupra musulmanului sunt șase: când îl întâlnești, salută-l; când te invită, răspunde-i invitației; când îți cere sfatul, sfătuiește-l; când strănută și Îl laudă pe Allah, roagă-te pentru el; când se îmbolnăvește, vizitează-l; iar când moare, însoțește-i cortegiul funerar."*[36]

Acest hadith lămurește mai multe drepturi dintre musulmani.

**Primul drept — Salutul.** Salutul este o Sunnah stăruitor recomandată și unul dintre mijloacele apropierii și iubirii dintre musulmani, după cum se poate vedea și după cum arată cuvintele Profetului ﷺ:

36 Relatat de Muslim, Cartea salutului, capitolul despre răspunsul la salut ca drept al musulmanului asupra musulmanului, nr. 2162. Al-Bukhārī l-a relatat cu o formulare apropiată, în care sunt „cinci" în loc de „șase", în Cartea înmormântărilor, capitolul despre porunca însoțirii cortegiilor funerare, nr. 1240.

والله لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا، ولا تؤمنوا حتى تحابوا، أفلا أخبركم بشيء إذا فعلتموه تحاببتم؟ أفشوا السلام بينكم

*„Pe Allah, nu veți intra în Paradis până când nu veți crede și nu veți crede până când nu vă veți iubi. Să vă spun un lucru pe care, dacă îl faceți, vă veți iubi? Răspândiți salutul între voi!”*[37]

Trimisul lui Allah ﷺ îi saluta cel dintâi pe cei pe care îi întâlnea și îi saluta pe copii când trecea pe lângă ei.

Sunnah este ca cel mic să-l salute pe cel mare, cei puțini pe cei mulți, iar cel călare pe cel care merge pe jos. Dacă însă cel căruia i se cuvine să înceapă nu o face, să înceapă celălalt, pentru ca salutul să nu se piardă. Dacă cel mic nu salută, să salute cel mare; iar dacă cei puțini nu salută, să salute cei mulți, pentru a dobândi răsplata.

ʿAmmār ibn Yāsir, Allah să fie mulțumit de amândoi, a spus:

ثلاث من جمعهن فقد استكمل الإيمان: الإنصاف من نفسك، وبذل السلام للعالم، والإنفاق من الإقتار

*„Cel care adună trei lucruri își desăvârșește credința: să fie drept chiar împotriva sa, să-i salute pe toți și să cheltuiască în bine chiar din puținul pe care îl are.”*[38]

37 Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre faptul că numai credincioșii intră în Paradis și că iubirea pentru credincioși face parte din credință, nr. 54.

38 Menționat de al-Bukhārī, Cartea credinței, capitolul 20, „Răspândirea salutului face parte din Islam”.

Dacă a începe salutul este Sunnah, a răspunde este o îndatorire colectivă: dacă o împlinește un număr de oameni de ajuns, ceilalți sunt scutiți. Când cineva salută un grup, iar unul dintre ei răspunde, este de ajuns și pentru ceilalți. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَإِذَا حُيِّيتُم بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّواْ بِأَحْسَنَ مِنْهَآ أَوْ رُدُّوهَآ﴾

*„Când sunteți salutați, răspundeți cu un salut mai bun sau întoarceți-l pe același!”*
**[An-Nisāʾ, 4:86 — fragment]**

Nu este de ajuns să răspunzi salutului păcii numai cu

أهلًا وسهلًا

*„Bun venit!”,*

fiindcă acesta nu este nici mai bun, nici asemenea lui. Dacă spune:

السلام عليكم

*„Pacea fie asupra voastră!”,*

să răspundă:

عليكم السلام

*„Asupra voastră fie pacea!”*

Iar dacă spune:

أهلًا

*„Bun venit!”,*

să răspundă tot cu

أهلًا

*„Bun venit!”,*

asemenea cu asemenea. Dacă adaugă un salut, este și mai bine.

**Al doilea drept — Când te invită, răspunde-i invitației.** Dacă te invită în casa sa la mâncare sau pentru altceva, răspunde-i. A răspunde invitației este o Sunnah stăruitor recomandată, fiindcă îl bucură pe cel care te-a chemat și aduce iubire și apropiere. De aici se deosebește ospățul de nuntă: a răspunde invitației la el este obligatoriu, în condițiile cunoscute, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ:

ومن لم يجب؛ فقد عصى الله ورسوله

*„Cel care nu răspunde invitației a fost neascultător față de Allah și de Trimisul Său.”*[39]

Se poate ca îndemnul

إذا دعاك فأجبه

*„Când te cheamă, răspunde-i”*

39 Relatat de Muslim, Cartea căsătoriei, capitolul despre porunca de a răspunde invitației, nr. 1432. Al-Bukhārī l-a relatat cu același înțeles în Cartea căsătoriei, capitolul despre cel care nu răspunde invitației și astfel nu ascultă de Allah și de Trimisul Său, nr. 5177.

să cuprindă și chemarea pentru a-l sprijini și ajuta, fiindcă ți se poruncește să-i răspunzi. Dacă te cheamă să-l ajuți să ducă un lucru, să-l pună jos sau la altceva asemenea, ți se poruncește să-l ajuți, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ:

المؤمن للمؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضًا

*„Credinciosul este pentru credincios asemenea unei clădiri ale cărei părți se întăresc unele pe altele."*[40]

**Al treilea drept — Când îți cere sfatul, sfătuiește-l.** Dacă vine la tine să-ți ceară sfatul într-o privință, sfătuiește-l, fiindcă aceasta face parte din religie. Profetul ﷺ a spus:

الدين النصيحة، لله ولكتابه ورسوله ولأئمة المسلمين وعامتهم

*„Religia înseamnă devotament sincer față de Allah, Cartea Sa și Trimisul Său, precum și bunăvoință și sfat sincer pentru conducătorii musulmanilor și oamenii de rând dintre ei."*[41]

Dacă nu vine să-ți ceară sfatul, dar lucrul pe care urmează să-l facă îi aduce o vătămare sau un păcat, trebuie să-l sfătuiești chiar dacă nu a venit la tine. Aceasta ține de îndepărtarea vătămării și a răului de la musulmani. Dacă însă ceea ce urmează să facă nu-i aduce nici vătămare, nici păcat, dar tu socotești că altceva ar fi mai folositor, nu ești dator să-i spui ceva decât dacă îți cere sfatul: atunci sfătuirea devine o îndatorire.

---

40 Relatat de al-Bukhārī, Cartea nedreptăților, capitolul despre sprijinirea celui nedreptățit, nr. 2446, și de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunelor purtări, capitolul despre mila, afecțiunea și sprijinul reciproc dintre credincioși, nr. 2585.

41 Menționat de al-Bukhārī, fără întregul lanț de transmitere, în Cartea credinței, capitolul despre cuvintele Profetului ﷺ „Religia este sinceritate", p. 35 în ediția Bayt al-Afkār ad-Dawliyyah, și relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre faptul că religia este sinceritate, nr. 55.

**Al patrulea drept — Când strănută și Îl laudă pe Allah, roagă-te pentru el.** Spune-i:

يرحمك الله

*„Allah să aibă milă de tine!”,*

ca răspuns de mulțumire pentru că L-a lăudat pe Domnul său când a strănutat. Dacă strănută fără să-L laude pe Allah, nu are acest drept și nu i se spune această rugă, fiindcă răsplata faptului că nu L-a lăudat pe Allah este să nu se rostească pentru el această rugă.
A-i spune această rugă celui care a strănutat și L-a lăudat pe Allah este obligatoriu, iar el trebuie să răspundă:

يهديكم الله ويصلح بالكم

*„Allah să vă călăuzească și să vă îndrepte starea!”*

Dacă strănutul continuă și i-ai spus ruga de trei ori, a patra oară spune-i:

عافاك الله

*„Allah să te însănătoșească!”,*

în loc de

يرحمك الله

*„Allah să aibă milă de tine!”*

**Al cincilea drept — Când se îmbolnăvește, vizitează-l.** A-l cerceta pe bolnav înseamnă a-l vizita. Acesta este un drept asupra fraților săi musulmani, iar ei sunt datori să-l împlinească. Cu cât bolnavul are asupra ta un drept mai apropiat, prin rudenie, prietenie sau vecinătate, cu atât vizitarea sa este mai stăruitor cerută.

Vizita se face potrivit stării bolnavului și bolii sale. Împrejurările pot cere vizite dese sau, dimpotrivă, rare. Cel mai bine este să se țină seama de împrejurări.
Sunnah pentru cel care vizitează un bolnav este să-l întrebe despre starea sa, să se roage pentru el și să-i deschidă ușa ușurării și a speranței. Aceasta este una dintre marile pricini ale sănătății și vindecării. Să-i amintească de căință într-un fel care să nu-l înspăimânte. De pildă, să-i spună:

إنك في مرضك هذا تكتسب خيرًا، فإن المرض يكفِّر الله به الخطايا ويمحو به السيئات، ولعلك تكتسب بانحباسك أجرًا كثيرًا بكثرة الذكر والاستغفار والدعاء

*„Prin această boală dobândești bine, fiindcă Allah șterge prin boală greșelile și înlătură păcatele. Poate că, rămânând acasă, dobândești o răsplată mare prin multă pomenire, cerere de iertare și rugă."*

**Al șaselea drept — Când moare, însoțește-i cortegiul funerar.** Aceasta este o îndatorire a musulmanului față de fratele său și are o mare răsplată. S-a relatat în mod autentic de la Profet ﷺ că a spus:

من تبع الجنازة حتى يُصلَّى عليها؛ فله قيراط، ومن تبعها حتى تدفن؛ فله قيراطان

*„Cel care urmează cortegiul funerar până când se face rugăciunea pentru cel mort are un qīrāṭ, iar cel care îl urmează până la îngropare are două qīrāṭ-uri."*

A fost întrebat:

وما القيراطان؟

*„Ce sunt cele două qīrāṭ-uri?”*

El a răspuns:

مثل الجبلين العظيمين

*„Asemenea a doi munți mari.”*[42]

Printre drepturile musulmanului asupra musulmanului se află să nu-i facă rău, fiindcă vătămarea musulmanilor este un păcat mare. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ بِغَيْرِ مَا ٱكْتَسَبُوا۟ فَقَدِ ٱحْتَمَلُوا۟ بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا﴾

*„Cei care îi vatămă pe credincioși și pe credincioase fără ca aceștia să fi făcut ceva au luat asupra lor o calomnie și un păcat vădit.”*
**[Al-Aḥzāb, 33:58]**

42 Relatat de al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre cel care așteaptă până la îngropare, nr. 1325, și de Muslim, Cartea înmormântărilor, capitolul despre meritul rugăciunii funerare și al însoțirii cortegiului, nr. 945.

De obicei, pe cel care îl asupărește și îl vatămă pe fratele său, Allah îl pedepsește în această lume, înainte de Viața de Apoi. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

لا تباغضوا ولا تدابروا وكونوا عباد الله إخوانًا، المسلم أخو المسلم لا يظلمه ولا يخذله ولا يحقره، بحسب امرئ من الشر أن يحقر أخاه المسلم، كل المسلم على المسلم حرام، دمه وماله وعرضه

*„Nu vă urâți și nu vă întoarceți spatele unii altora! Fiți frați, robi ai lui Allah! Musulmanul este fratele musulmanului: nu-l nedreptățește, nu-l lasă fără sprijin și nu-l disprețuiește. Îi este de ajuns unui om ca rău să-l disprețuiască pe fratele său musulman. Tot ce ține de musulman este inviolabil pentru celălalt musulman: sângele, averea și onoarea sa."*[43]

Drepturile musulmanului asupra musulmanului sunt numeroase, dar cuvintele Profetului ﷺ

المسلم أخو المسلم

*„Musulmanul este fratele musulmanului"*

le pot cuprinde pe toate. Când omul împlinește cele cerute de această frăție, se străduiește să-i caute fratelui său binele în toate și să se ferească de orice i-ar face rău.

43 Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor purtări, capitolul despre interzicerea invidiei și a întoarcerii spatelui, nr. 6065, și capitolul despre ruperea legăturilor, nr. 6076; și de Muslim, Cartea bunătății, a legăturilor de rudenie și a bunelor purtări, capitolul despre interzicerea nedreptățirii, abandonării și disprețuirii musulmanului, nr. 2564.

# Dreptul al zecelea — Drepturile nemusulmanilor

Nemusulmanii îi cuprind pe toți necredincioșii. Ei sunt de patru feluri: cei aflați în război, *ḥarbiyyūn*; cei care cer garanție de siguranță, *mustaʾminūn*; cei cu care există un tratat, *muʿāhadūn*; și cei aflați sub legământ de protecție, *dhimmiyyūn*.

Cei aflați în război nu au asupra noastră un drept la protecție sau îngrijire.

Cei care cer garanție de siguranță au asupra noastră dreptul la protecție în timpul și locul stabilite prin garanția lor, potrivit cuvintelor lui Allah Preaînaltul:

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ٱسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلَـٰمَ ٱللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُۥ﴾

*„Dacă unul dintre politeiști îți cere ocrotire, ocrotește-l până când aude Cuvântul lui Allah, apoi du-l într-un loc în care este în siguranță!”*

**[At-Tawbah, 9:6 — fragment]**

Față de cei cu care există un tratat, suntem datori să-l respectăm până la termenul convenit între noi și ei, câtă vreme și ei îl respectă față de noi, nu ne lipsesc de nimic din cele cuvenite, nu sprijină pe nimeni împotriva noastră și nu atacă religia noastră. Allah Preaînaltul a spus:

﴿إِلَّا ٱلَّذِينَ عَٰهَدتُّم مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنقُصُوكُمْ شَيْـًٔا
وَلَمْ يُظَٰهِرُوا۟ عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُّوٓا۟ إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ
مُدَّتِهِمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُتَّقِينَ﴾

*„În afară de aceia dintre politeiști cu care ați încheiat un tratat, care apoi nu v-au lipsit de nimic și nu au sprijinit pe nimeni împotriva voastră. Respectați-le tratatul până la termenul lui! Allah îi iubește pe cei evlavioși."*
**[At-Tawbah, 9:4]**

Și a spus:

﴿وَإِن نَّكَثُوٓا۟ أَيْمَٰنَهُم مِّنۢ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا۟ فِى دِينِكُمْ
فَقَٰتِلُوٓا۟ أَئِمَّةَ ٱلْكُفْرِ ۙ إِنَّهُمْ لَآ أَيْمَٰنَ لَهُمْ﴾

*„Dacă își încalcă jurămintele după încheierea tratatului și atacă religia voastră, luptați împotriva conducătorilor necredinței, fiindcă ei nu-și țin jurămintele!"*
**[At-Tawbah, 9:12 — fragment]**

Cei aflați sub legământ de protecție au cele mai multe drepturi și îndatoriri dintre aceste categorii, fiindcă trăiesc în țările musulmanilor, sub protecția și grija lor, în schimbul tributului, *jizyah*, pe care îl plătesc.

Conducătorul musulmanilor este dator să le aplice judecata Islamului în privința vieții, averii și onoarei și să aplice pedepsele legiuite pentru ceea ce ei înșiși socotesc oprit. El este dator să-i protejeze și să îndepărteze de la ei vătămarea.

Ei trebuie să se deosebească de musulmani prin îmbrăcăminte și să nu arate în public ceva oprit în Islam sau vreunul dintre semnele religiei lor, precum clopotul și crucea.

Rânduielile privitoare la cei aflați sub legământ de protecție se găsesc în cărțile învățaților; nu le vom dezvolta aici.

والحمد لله رب العالمين، وصلى الله وسلَّم على نبينا محمد،
وعلى آله وصحبه أجمعين.

*Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace profetului nostru Muḥammad, întregii sale familii și tuturor companionilor săi!*

حرره الفقير إلى الله تعالى محمد الصالح العثيمين

*Alcătuită de cel nevoiaș înaintea lui Allah Preaînaltul, Muḥammad aṣ-Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn.*

# Indice

Allah 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57
copii 9, 19, 20, 21, 47
credință 7, 18, 19
cunoaștere 12, 19
Muḥammad 2, 11, 57
Paradis 8, 36, 40, 44, 47
părinți 3, 9, 16, 19, 20
soție 28, 32, 36
Sunnah 47, 48, 49, 52
Viața de Apoi 8, 18, 19, 27, 54

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

# Drepturi și îndatoriri

O prezentare a drepturilor și îndatoririlor față de Allah și față de oameni: părinți, copii, soți, rude, vecini și comunitate. Autorul le explică în lumina firii omenești și a învățăturii islamice.

Autor: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro